

XUNG ĐỘT THƯƠNG MẠI NHẬT - HÀN VÀ VAI TRÒ TRUNG GIAN HÒA GIẢI CỦA MỸ

Võ Hải Thanh*

Tóm tắt: *Quan hệ Nhật Bản - Hàn Quốc thời gian gần đây diễn ra khá căng thẳng bắt nguồn từ những mâu thuẫn liên quan đến vấn đề lao động cưỡng bức trong lịch sử từ thời Chiến tranh thế giới lần thứ hai và được hai bên đẩy lên thành những xung đột thương mại, ngoại giao, quốc phòng - an ninh ngày một gay gắt chưa thấy hồi kết. Bài viết đề cập tới bối cảnh lịch sử, diễn biến của cuộc xung đột này, đồng thời làm rõ quan điểm của các bên Nhật Bản và Hàn Quốc, từ đó bàn luận xem quan điểm và vai trò trung gian hòa giải của Mỹ đang diễn ra theo chiều hướng nào để đảm bảo lợi ích chung và riêng cho cả hai đồng minh chủ chốt của mình ở khu vực Đông Bắc Á.*

Từ khóa: Xung đột thương mại, Nhật Bản, Hàn Quốc, vai trò Mỹ

Quan hệ Nhật - Hàn đã trở nên xấu đi một cách đáng lo ngại sau quyết định áp dụng các hạn chế xuất khẩu của Nhật Bản sang Hàn Quốc ba nguyên liệu chính dùng để sản xuất chip và màn hình vào đầu tháng 7/2019. Phía Nhật Bản tuyên bố rằng quyết định này là vì lý do an ninh, nhằm đối phó với việc Hàn Quốc để các nguyên liệu công nghiệp quan trọng này lọt vào Triều Tiên giúp nước này chế tạo vũ khí. Sau quyết định của Nhật Bản, Hàn Quốc cũng đã có các phản ứng đáp trả, đồng thời tiến hành một số hoạt động ngoại giao nhằm cứu vãn tình hình, trong đó có việc tìm kiếm sự trung gian hòa giải của Mỹ song tình hình vẫn không mấy được cải thiện. Căng thẳng thương mại ngày càng gia tăng, lan sang các lĩnh vực khác như quốc phòng - an ninh, du lịch, văn hóa, thể thao... và lên đến đỉnh điểm là Nhật Bản đã loại Hàn Quốc

khỏi "danh sách trắng" các nước được hưởng ưu đãi về thủ tục nhập khẩu khiến Hàn Quốc "đứng ngồi không yên". Cuộc xung đột này có thể làm tổn hại tình hình địa chính trị vốn đang rất mong manh ở Đông Bắc Á, cộng với cuộc chiến thương mại Mỹ - Trung đang leo thang khiến mối lo ngại của các doanh nghiệp, nhà đầu tư ngành điện tử toàn cầu càng lớn hơn bao giờ hết. Tình hình này có thể ảnh hưởng đến nhiều nền kinh tế nằm trong chuỗi cung ứng điện tử toàn cầu, trong đó trực tiếp nhất vẫn là hai quốc gia trong cuộc Nhật Bản và Hàn Quốc. Không những thế, cuộc khủng hoảng này sẽ có lợi cho Trung Quốc và Triều Tiên nếu không có giải pháp ngăn chặn kịp thời. Mặc dù các quan chức Nhật Bản nhấn mạnh rằng trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh và chia sẻ thông tin tình báo, quan hệ với Hàn Quốc vẫn thân thiết và hiệu quả,

nhưng thật khó để tin rằng mọi chuyện không có tác động và hệ lụy nào. Mỹ có thể can thiệp và yêu cầu hai bên phải xuống nước, nhưng cho đến nay vẫn tránh can dự một cách trực tiếp vào cuộc tranh cãi giữa hai bên.

1. Xung đột thương mại Nhật - Hàn

1.1. Bối cảnh và diễn biến xung đột

Hàn Quốc và Nhật Bản đã bình thường hóa quan hệ ngoại giao kể từ tháng 12/1965. Từ đó đến nay, hai bên có quan hệ thương mại khá mật thiết. Hàn Quốc hiện là đối tác thương mại lớn thứ ba của Nhật Bản. Vật liệu bán dẫn cũng là sản phẩm xuất khẩu hàng đầu của Nhật Bản sang Hàn Quốc. Hàn Quốc là nhà sản xuất chip RAM lớn nhất thế giới. Nhập khẩu từ Nhật Bản chiếm 9,6% tổng nhập khẩu của Hàn Quốc. Ngược lại, nhập khẩu từ Hàn Quốc chỉ chiếm 4,1% tổng nhập khẩu của Nhật Bản. Theo số liệu của Hiệp hội Thương mại Quốc tế (Kotra), Hàn Quốc có thâm hụt thương mại 24 tỷ USD với Nhật Bản trong năm 2018, lớn hơn với bất kỳ một quốc gia nào khác.

Xung đột thương mại Nhật Bản - Hàn Quốc năm 2019 là xung đột liên quan đến một loạt tranh chấp về kiểm soát xuất khẩu vật liệu công nghệ cao giữa Nhật Bản và Hàn Quốc bởi các lệnh trừng phạt kinh tế bắt đầu có hiệu lực kể từ ngày 4/7/2019. Mặc dù cả hai đều là đồng minh của Mỹ và có mối quan tâm về an ninh chung là vấn đề Triều Tiên, song Nhật Bản và Hàn Quốc vẫn chia rẽ

sâu sắc về nhiều vấn đề lịch sử và lãnh thổ. Ngoài ra, đó còn là tranh chấp liên quan đến đảo Dokdo mà phía Nhật Bản gọi là Takeshima. “Các tranh cãi về lịch sử và lãnh thổ thường được mang ra khai thác nhằm đạt ý đồ chính trị ở cả Nhật Bản và Hàn Quốc” (Brad Glosserman, Đại học Tama, Tokyo).

Nhật Bản dùng cấm vận kinh tế để xử lý các bất đồng chính trị từ phía Hàn Quốc

Xung đột ngoại giao và chính trị giữa hai quốc gia có khởi nguồn kể từ cuối năm 2018 sau khi phán quyết của Tòa án Tối cao Hàn Quốc yêu cầu một số công ty Nhật Bản (bao gồm Mitsubishi Heavy Industries, Nippon Steel) phải bồi thường cho những lao động người Hàn Quốc từng bị ép buộc đóng tàu và khí cụ bay thời kỳ Đế quốc Nhật Bản trong Chiến tranh thế giới lần thứ hai năm 1944, cũng như những lao động cưỡng bức khác bị Nhật Bản ép buộc trong chiến tranh. Quyết định này khiến Nhật Bản tức giận vì cho rằng vấn đề đã được giải quyết theo Hiệp ước Quan hệ cơ bản Hàn Quốc và Nhật Bản năm 1965. Tuy nhiên, Tổng thống Hàn Quốc Moon Jae-in lại lập luận rằng hiệp ước này không ngăn người dân kiện các công ty Nhật Bản và phán quyết của tòa án nên được tôn trọng.

Sau nhiều nỗ lực nhằm ngăn chặn và chấm dứt những hành động tương tự của phía Hàn Quốc không đạt kết quả, Nhật Bản đã quyết định di dời hành động trên. Như vậy, Nhật Bản đã áp dụng một

chiến thuật giống như Tổng thống Mỹ Donald Trump đang áp dụng trong quan hệ quốc tế hiện nay, đó là dùng cấm vận kinh tế để xử lý các bất đồng chính trị. Nhật Bản cũng thừa nhận căng thẳng hiện nay với Hàn Quốc sẽ gây thiệt hại cho chính các công ty của họ, nhưng không còn cách nào khác để phản ứng lại hành động mang tính thù địch chính trị của Hàn Quốc.

Ngày 5/7/2019, đáp lại lệnh hạn chế xuất khẩu của Nhật Bản, Chính phủ Hàn Quốc tuyên bố giải tán Quỹ bồi thường mà Chính phủ Nhật Bản đã bồi thường cho các nạn nhân Hàn Quốc năm 2015, bất chấp việc Nhật Bản cảnh báo hành động đó sẽ hủy hoại quan hệ song phương. Hàn Quốc còn dọa trả đũa bằng việc hạn chế xuất khẩu màn hình OLED sang Nhật Bản (Hàn Quốc nắm giữ tới 90-95% thị phần màn hình OLED toàn cầu). Sau đó, Nhật Bản dự định loại Hàn Quốc ra khỏi "danh sách trắng" gồm 27 nước với lý do nước láng giềng này có hệ thống kiểm soát xuất khẩu không đáng tin cậy. Việc bị loại khỏi danh sách trắng có thể ảnh hưởng đến khoảng 1.100 mặt hàng và thiệt hại cho nền công nghiệp của Hàn Quốc.

Ngày 9/7/2019, trong cuộc họp tại trụ sở tổ chức WTO ở Geneva (Thụy Sĩ), Hàn Quốc đã đưa quyết định hạn chế xuất khẩu hàng công nghệ của Nhật Bản ra bàn luận.

Cuộc đàm phán ngày 12/7/2019 giữa đại diện Bộ Thương mại của hai nước không giải quyết được các tranh chấp.

Giữa căng thẳng cuộc chiến, người Hàn Quốc tẩy chay mạnh mẽ các sản phẩm từ Nhật Bản. Hàn Quốc cũng đã đề xuất Liên Hợp quốc hoặc một tổ chức quốc tế khác tiến hành điều tra chính thức về cáo buộc của Nhật Bản rằng Seoul đã lơ là quản lý các nguyên vật liệu chiến lược. Nếu kết quả điều tra chỉ ra Hàn Quốc có sai phạm, chính phủ nước này sẽ lập tức xin lỗi và khắc phục vấn đề. Hàn Quốc khẳng định đã tuân thủ đầy đủ các biện pháp trừng phạt Triều Tiên của Liên Hợp quốc, cũng như các cơ chế giám sát xuất khẩu quốc tế với những công nghệ và vật liệu nhạy cảm.

Ngày 23 và 24/7/2019, Đại hội đồng Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) đã tổ chức cuộc họp để thảo luận về việc Nhật Bản áp dụng các hạn chế đối với hoạt động xuất khẩu nguyên liệu công nghệ cao sang thị trường Hàn Quốc. Cuộc họp có sự tham dự của các đại diện đến từ 164 nền kinh tế thành viên WTO.

Ngày 2/8/2019, nội các của thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe thông báo đã quyết định loại Hàn Quốc khỏi "danh sách trắng" các quốc gia được hưởng các biện pháp kiểm soát xuất khẩu ở mức tối thiểu của Tokyo. Bản danh sách gồm 27 nước, trong đó có Đức, Anh và Mỹ. Quyết định sẽ có hiệu lực từ ngày 28/8/2019.¹

Hàn Quốc dùng cả các biện pháp kinh tế, chính trị - an ninh và ngoại giao để ứng phó

Ngày 12/8/2019, để đáp trả hành động của Nhật Bản, Hàn Quốc đã đưa ra dự thảo hướng dẫn quy chế ưu đãi

xuất nhập khẩu, theo đó, Hàn Quốc sẽ xóa tên Nhật Bản trong “danh sách trắng” các nước được hưởng ưu đãi xuất khẩu. Nếu Nhật Bản bị loại khỏi Danh sách trắng của Seoul, các doanh nghiệp sẽ phải trình chính phủ phê duyệt với mỗi đơn hàng xuất khẩu vật tư chiến lược sang Nhật Bản, thay vì được phê chuẩn gộp một lần như trước đây. Thời hạn thẩm định cũng dài hơn, trong khoảng 15 ngày, thay vì chỉ 5 ngày như trước.²

Ngày 22/8/2019 Văn phòng Tổng thống Hàn Quốc tuyên bố sẽ chấm dứt Hiệp ước chia sẻ thông tin tình báo chung (GSOMIA)³ với Nhật Bản trong bối cảnh căng thẳng thương mại leo thang với nước láng giềng này. Tuy nhiên, Hàn Quốc nói rằng có thể cân nhắc lại quyết định này nếu Nhật Bản hủy bỏ các biện pháp kiểm soát hàng xuất khẩu. Hiệp ước chia sẻ thông tin tình báo giữa hai quốc gia này sẽ chấm dứt vào ngày 23/11/2019 nếu không được gia hạn.

Ngày 16/9/2019 Hàn Quốc đã đệ đơn lên WTO về tranh chấp thương mại cùng Nhật Bản trong vấn đề giới hạn xuất khẩu. Theo phán quyết của WTO, hai nước phải cùng gặp và làm việc trong vòng 30 ngày. Nếu các cuộc đàm phán này thất bại, Hàn Quốc có thể yêu cầu được phân giải bởi một hội đồng giải quyết tranh chấp.

Ngày 24/10/2019, Thủ tướng Hàn Quốc Lee Nak-yeon đã gặp Thủ tướng Shinzo Abe, nhân chuyến thăm Tokyo

dự lễ đăng quang của Nhật Hoàng. Tuy nhiên, các nhà lãnh đạo đã không đạt được tiến bộ nào trong việc giảm căng thẳng quan hệ song phương. Hai bên chỉ tái khẳng định lập trường của nhau là Seoul và Tokyo cần giữ đúng cam kết giữa đôi bên, và đề cập tới Hiệp định về quyền yêu sách Hàn Nhật năm 1965. Điều này cho thấy hai bên vẫn còn khoảng cách lớn về lập trường quan điểm. Ông Lee đã trao cho ông Abe một lá thư cá nhân của Tổng thống Hàn Quốc Moon Jae-in, trong đó nêu chi tiết cam kết của ông Moon trong việc cải thiện mối quan hệ giữa hai nước và gọi Nhật Bản là đối tác quan trọng trong việc duy trì hòa bình khu vực (Theo hãng thông tấn *Yonhap* cho biết). Hai nước vẫn đang bị bế tắc ngoại giao và không có dấu hiệu nhượng bộ nào về vấn đề bồi thường cho lao động thời chiến. Có thể Nhật Bản lo ngại rằng, bất kỳ sự thỏa hiệp nào về vấn đề này sẽ làm tái hiện nhiều vấn đề bồi thường sau chiến tranh thậm chí vượt ra ngoài phạm vi Hàn Quốc.

Sáng ngày 4/11/2019 tại Bangkok (Thái Lan), Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe và Tổng thống Hàn Quốc Moon Jae-in đã có cuộc hội đàm không chính thức, bên lề Hội nghị Cấp cao ASEAN+3. Tổng thống Moon Jae-in và Thủ tướng Shinzo Abe đã có cuộc trao đổi trong bầu không khí rất thân thiện và chân thành. Hai nhà lãnh đạo nhất trí tầm quan trọng của quan hệ Hàn Quốc - Nhật Bản, đồng thời khẳng định lại rằng các vấn đề song phương của hai bên cần

được giải quyết thông qua các cuộc đối thoại. Ông Moon Jae-in bày tỏ hy vọng “tiến bộ lớn lao” trong cải thiện quan hệ và đề xuất một cuộc đối thoại có sự tham gia của các quan chức cấp cao, nếu cần thiết. Đáp lại, ông Shinzo Abe nói rằng, hai nước láng giềng nên nỗ lực tìm ra các giải pháp “thông qua mọi biện pháp có thể”

1.2. Xung đột quan điểm giữa hai phía

Sự hiểu biết về ý nghĩa của hiệp ước năm 1965 là rất khác nhau giữa hai phía.

Quan điểm phía Nhật Bản

Cả Chính phủ và đảng Dân chủ Tự do cầm quyền ở Nhật Bản đều cho rằng các phán quyết của Tòa án Tối cao Hàn Quốc về bồi thường thiệt hại cho các cá nhân người Hàn Quốc bị ép buộc lao động trong thời kỳ Nhật chiếm đóng Bán đảo Triều Tiên (1938-1945) là vi phạm *Hiệp định Giải quyết yêu sách Hàn - Nhật*, gắn liền với Hiệp ước năm 1965 bình thường hóa quan hệ hai nước, trong đó có điều khoản chấm dứt quyền nộp đơn kiện của nhà nước cũng như người dân hai nước.⁴ Do đó, theo phía Nhật Bản, Hàn Quốc không được đòi bồi thường nữa. Thủ tướng Nhật Bản còn đề cập đến việc Nhật Bản đã viện trợ tài chính và vật chất cho Hàn Quốc để bồi thường theo Hiệp ước năm 1965. Bên cạnh đó, Thủ tướng Abe cũng tái khẳng định các biện pháp hạn chế xuất khẩu sang Hàn không phải là sự trả đũa, mà chỉ đang quản lý việc “mua bán các mặt hàng liên quan tới an ninh”.

Việc Hàn Quốc không ngăn chặn tòa án can dự vào chính trị, thậm chí còn không thừa nhận những thỏa thuận đã đạt được với Nhật Bản trước đó (tháng 11/2018, Hàn Quốc ra lệnh giải tán quỹ hòa giải về vấn đề phụ nữ mua vui) đương nhiên đã khiến Tokyo tức giận.

Thủ tướng Nhật Bản cho rằng Seoul đã bác bỏ những lời kêu gọi của Tokyo tiến hành đàm phán các vấn đề liên quan trong ba năm qua. Ông Abe còn ngụ ý rằng Hàn Quốc đã phá vỡ lòng tin giữa hai bên. Niềm tin của Tokyo vào chính quyền Tổng thống Moon gần như đã chạm đáy, khi ngày một nhiều thành viên chính quyền Thủ tướng Shinzo Abe tin rằng, quan hệ giữa hai bên sẽ khó lòng cải thiện, chừng nào ông Moon còn đương chức. Tâm lý này đã lên đến mức cực điểm. Theo *Nikkei Asian Review*, Thủ tướng Shinzo Abe đã nói với nhiều người thân cận rằng ông không tin quan hệ Nhật - Hàn sẽ có thể được cải thiện trong ít nhất là 5 năm tới. Đồng thời, Nhật Bản nên tập trung phát triển quan hệ ngoại giao ở nơi khác, “thay vì hao tâm tổn sức cho một đất nước không thể tin tưởng được”.⁵

Quan điểm phía Hàn Quốc

Hàn Quốc xem quyết định của Nhật Bản là sự trả đũa phán quyết của Tòa án Tối cao Hàn Quốc yêu cầu một số công ty Nhật Bản phải bồi thường cho các nạn nhân Hàn Quốc bị ép buộc lao động, nhằm *củng cố sự ủng hộ đối với đảng cầm quyền* của Thủ tướng Shinzo Abe trước cuộc bầu cử Thượng viện

Nhật Bản ngày 21/7/2019. Để giành được ưu thế tuyệt đối tại Thượng viện với 2/3 số ghế, ông Abe cần sự ủng hộ của phe bảo thủ, vì vậy, việc cứng rắn với Hàn Quốc trong vấn đề này chính là chìa khóa sẽ giúp ông đạt được mục tiêu đề ra. Đảng Dân chủ cầm quyền ở Hàn Quốc thậm chí coi các hành động của Nhật Bản là một "cuộc xâm lược kinh tế", *cản trở sự tăng trưởng kinh tế của Hàn Quốc và tìm kiếm một sự thay đổi chính quyền ở Hàn Quốc*, gây mất ổn định, trật tự an ninh khu vực. Một quan chức đảng này đã trích dẫn bài báo trên tờ Asahi Shimbun của Nhật Bản trong đó có lời một quan chức Bộ Kinh tế, Thương mại và Công nghiệp Nhật Bản cho biết các biện pháp hạn chế thương mại sẽ được duy trì chừng nào ông Moon Jae-in vẫn nắm quyền ở Hàn Quốc để minh chứng cho nhận định của đảng này. Ông Lee Nak-yeon (Thủ tướng Hàn Quốc) đã xác nhận lại tầm quan trọng của các thỏa thuận năm 1965 là một bước tiến, nhưng nói thêm rằng sự khác biệt quan trọng vẫn còn trong cách hiểu về ý nghĩa chính xác của các thỏa thuận. Theo phán quyết của Hàn Quốc, hiệp ước đã không bao gồm sự đau khổ về tinh thần của những người lao động thời chiến bị ép buộc dưới quyền cai trị thực dân bất hợp pháp. Song Nhật Bản lập luận rằng hiệp ước đã giải quyết tất cả vấn đề bồi thường. Mấu chốt của vấn đề là sự hiểu biết về ý nghĩa của hiệp ước này rất khác nhau giữa hai quốc gia.⁶

Việc Nhật Bản cáo buộc Seoul vi phạm các biện pháp trừng phạt quốc tế thông qua hoạt động xuất khẩu các mặt hàng bị cấm sang Triều Tiên là "thách thức nghiêm trọng" đối với Chính phủ Hàn Quốc vốn đang nỗ lực hết sức để cải thiện mối quan hệ liên Triều và hòa bình trên Bán đảo Triều Tiên trong khuôn khổ các lệnh trừng phạt của Liên Hợp Quốc. Hàn Quốc khẳng định Seoul vẫn đang tuân thủ tuyệt đối các quy định kiểm soát xuất khẩu quốc tế lớn và các nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc. Tổng thống Moon Jae-in khẳng định người dân Hàn Quốc sẽ vượt qua những trở ngại và khó khăn hiện tại do các biện pháp mà Nhật Bản áp đặt gây ra, như những gì mà họ đã từng làm khi đối mặt với các khó khăn với "sức mạnh đoàn kết". Ông cảnh báo các doanh nghiệp Hàn Quốc sẽ mất niềm tin đối với các mối quan hệ đối tác với Nhật Bản và sẽ phải đa dạng hóa tuyến cung ứng các nguyên liệu cần thiết hoặc thúc đẩy sản xuất trong nước.

Căn cứ vào thỏa thuận ký năm 1965, Nhật Bản cho rằng vấn đề lao động cưỡng bức trong Chiến tranh thế giới thứ hai đã được giải quyết triệt để. Đối với vấn đề phụ nữ mua vui, Nhật Bản cho rằng việc này cũng đã được giải quyết vào năm 2016, Nhật Bản đã đạt được thỏa thuận với Tổng thống Hàn Quốc khi đó là bà Park Geun-hye về việc Tokyo rót vốn thành lập một quỹ hòa giải trị giá 1 tỷ Yên để xử lý vấn đề. Tuy nhiên, sau khi ông Moon Jae-in lên

nắm quyền, phương thức giải quyết mà hai bên đạt được trước đó đã bị bác bỏ, trở thành nguyên do dẫn tới căng thẳng giữa hai nước hiện nay. Đối với các quan chức Nhật Bản, đây là một hành động chiến tranh kinh tế.⁷

Lý lẽ trên của Nhật Bản theo thỏa thuận mà hai bên ký kết là đúng. Tuy nhiên, phía Hàn Quốc cũng có lý của mình với giải thích rằng vào năm 1991, Chính phủ Nhật Bản khi đó đã thừa nhận hai lần tại Nghị viện Nhật Bản rằng cá nhân vẫn có quyền nộp đơn kiện cho dù hai bên đã ký các thỏa thuận song phương như Hiệp ước năm 1965.⁸ Trên cơ sở đó, phía Hàn Quốc cho rằng phán quyết của Tòa án Tối cao nước này là phù hợp vì một người Hàn Quốc vẫn có quyền nộp đơn kiện đòi bồi thường.

Theo ông Kim You-geun, Phó Giám đốc đầu tiên của Hội đồng An ninh Quốc gia Hàn Quốc, cho biết Hàn Quốc đã quyết định chấm dứt thỏa thuận chia sẻ thông tin tình báo vì những hạn chế thương mại của Nhật Bản đã gây ra một sự thay đổi quan trọng trong hợp tác liên quan đến an ninh giữa hai nước. Chính phủ Hàn Quốc kết luận rằng, việc tiếp tục duy trì thỏa thuận chia sẻ thông tin quân sự nhạy cảm không phù hợp với lợi ích quốc gia.

Hơn nữa, về mặt chính trị đối nội, vị thế của ông Moon ở Hàn Quốc có vẻ như đã bị suy yếu không chỉ bởi vì những nỗ lực của ông trong việc hòa giải với Triều Tiên chưa có nhiều kết quả. Vì vậy, cuộc tranh cãi cũng rắn để bảo vệ lập trường

quan điểm của Hàn Quốc với Nhật Bản có thể giúp ông Moon ghi điểm nhiều hơn với công chúng.

2. Vai trò trung gian hòa giải của Mỹ

Nhật Bản và Hàn Quốc đều khẳng định vai trò trung gian hòa giải của Mỹ là rất quan trọng

Vai trò trung gian của Mỹ đã được nghĩ tới khi Nhật Bản được thuyết phục nên chấp nhận tham gia cuộc gặp ba bên Hàn - Mỹ - Nhật để giải quyết vấn đề thương mại hiện nay giữa Seoul và Tokyo. Hiện Hàn Quốc đang tìm kiếm sự giúp đỡ của Mỹ trong việc hạ nhiệt căng thẳng với Nhật Bản. Nếu cuộc gặp ba bên được tiến hành, đây sẽ là điều đáng hoan nghênh. Trong bối cảnh Nhật Bản hạn chế xuất khẩu sang Hàn Quốc có thể gây tổn hại cho liên minh giữa Mỹ với hai nước này (chưa kể đến những tổn hại đối với nguồn cung các mặt hàng trên toàn cầu) Mỹ cần chủ động hòa giải mối quan hệ Hàn - Nhật trước khi quá muộn. Việc tìm ra giải pháp có thể rất khó khăn vì đằng sau những cuộc cãi vã đang diễn ra giữa hai bên là những căng thẳng xuất phát từ những vấn đề trong thời kỳ Nhật Bản chiếm đóng Hàn Quốc (1910-1945).

Theo Thứ trưởng Ngoại giao Hàn Quốc Cho Sei Yong, Thủ tướng Nhật Bản đã tỏ ý "biết ơn" về bức thư từ Tổng thống Hàn Quốc. Thủ tướng Nhật Bản còn đồng ý là hai bên phải cải thiện quan hệ và việc phối hợp với Mỹ là điều rất quan trọng. Ông Abe nói:

“Trong bất kỳ hoàn cảnh nào, Nhật Bản đều cố gắng xử lý vấn đề để không gây ảnh hưởng tới sự hợp tác giữa Nhật Bản với Mỹ và Hàn Quốc trong các vấn đề về an ninh Đông Bắc Á hiện nay. Nhật Bản muốn giải quyết vấn đề nhằm đảm bảo hòa bình và ổn định khu vực thông qua hợp tác với Mỹ, cũng như là để đảm bảo an ninh của Nhật Bản”. Về phần Thủ tướng Hàn Quốc, ông Lee kêu gọi các bên tăng cường liên lạc và trao đổi nhằm giải quyết khủng hoảng trong quan hệ hiện nay.

Mỹ không muốn căng thẳng kinh tế giữa hai nước đồng minh bị đẩy lên thành căng thẳng chính trị - an ninh kéo theo một số hệ lụy có thể gây bất lợi cho Mỹ, làm giảm vai trò của Mỹ ở khu vực Đông Á

Chính quyền của Tổng thống Donald Trump rất quan ngại về căng thẳng hiện nay giữa Hàn Quốc và Nhật Bản, cũng như đề cập tới khả năng Mỹ sẵn sàng hỗ trợ hai đồng minh có các động thái hạ nhiệt căng thẳng trong thời gian tới. Mỹ đang tìm cách thúc đẩy theo hướng hiệu quả để tìm ra giải pháp có lợi cho cả hai nước đồng minh (Kyodo News, ngày 27/7/2019).

Ngoại trưởng Mỹ Mike Pompeo đã thất vọng trước quyết định chấm dứt thỏa thuận chia sẻ thông tin tình báo của Hàn Quốc, bởi những lợi ích chung của Nhật Bản và Hàn Quốc là quan trọng và họ rất quan trọng đối với Mỹ, hy vọng hai quốc gia này có thể bắt đầu đưa mối quan hệ đó trở lại bình thường.

Chính quyền Trump kêu gọi chính phủ Moon không từ bỏ thỏa thuận. Stephen E. Biegun, Đặc phái viên Mỹ và Allison Hooker, Giám đốc chính sách Hàn Quốc tại Hội đồng An ninh Quốc gia Nhà Trắng, đã gặp các quan chức Hàn Quốc tại Seoul để thảo luận về Triều Tiên và kêu gọi họ giữ gìn thỏa thuận. Một quan chức cấp cao của Mỹ cho biết chính phủ nước này đang theo dõi sát sao động thái mới nhất của ông Moon, trong bối cảnh chính trị trong nước và cố gắng tăng cường hỗ trợ cho ông và đảng của ông.

Sự sụp đổ của thỏa thuận chia sẻ thông tin tình báo đến vào thời điểm đặc biệt nhạy cảm trong khu vực. Triều Tiên đã tiến hành sáu vụ thử tên lửa đạn đạo trong khoảng một tháng. Cho đến nay, Nhật Bản và Hàn Quốc vẫn thường xuyên chia sẻ phân tích về các vụ thử như vậy với nhau cũng như với Mỹ. Kelly Magsamen, người đã khuyến khích thỏa thuận này khi là Phó Trợ lý chính của Bộ trưởng Quốc phòng dưới thời ông Obama cho biết, phía Mỹ hy vọng sẽ giảm bớt thời gian phải đóng vai người trung gian trong việc chia sẻ thông tin tình báo, bởi việc này vô cùng cần thiết, đặc biệt trong các cuộc khủng hoảng quân sự, chẳng hạn như một vụ phóng tên lửa đạn đạo. Trước mắt, cả Nhật Bản và Hàn Quốc vẫn có thể có được thông tin tình báo quan trọng về các vụ phóng tên lửa của Triều Tiên thông qua Mỹ, nhưng việc rút lui khỏi thỏa thuận của Hàn Quốc đã ngăn chặn hiệu quả sự hợp tác chặt chẽ hơn trong tương lai.

Căng thẳng giữa Nhật Bản và Hàn Quốc, hai đồng minh chủ chốt của Mỹ ở Đông Á, có thể gây ra sự thay đổi về cấu trúc kinh tế và an ninh lâu dài trong khu vực theo hướng có lợi cho Trung Quốc và Triều Tiên. Chừng nào Tokyo và Seoul còn mâu thuẫn về các vấn đề song phương, sự hợp tác ba bên yếu kém với Washington có thể cho phép Bắc Kinh tăng cường ảnh hưởng trong các lĩnh vực kinh tế, công nghệ và an ninh ở Đông Á. Quan hệ an ninh kém chặt chẽ giữa Nhật - Hàn - Mỹ cũng có thể dẫn đến thất bại trong việc ngăn chặn Triều Tiên phát triển vũ khí mới. Điều này sẽ làm suy yếu các nỗ lực đa phương nhằm ngăn chặn mối đe dọa hạt nhân từ Bình Nhưỡng. Vì vậy, Tổng thống Donald Trump và Thủ tướng Shinzo Abe, người đã áp dụng lập trường cứng rắn chống lại Hàn Quốc, cần tìm cách giảm bớt căng thẳng giữa Tokyo và Seoul vì hòa bình và ổn định khu vực. Trên thực tế, Tổng thống Trump đã kêu gọi Tokyo và Seoul cải thiện mối quan hệ, và cho rằng việc gia tăng căng thẳng giữa hai đồng minh châu Á đã đặt Mỹ vào tình thế tồi tệ.

Tại cuộc họp ba bên tại Bangkok, (Thái Lan) Ngoại trưởng Mỹ Mike Pompeo đã khuyến khích các đối tác Nhật Bản và Hàn Quốc nỗ lực giải quyết tranh chấp thông qua đối thoại, nhưng tình hình hiện tại cho thấy căng thẳng không hề có dấu hiệu giảm bớt. Radvisor Daniels, phó giám đốc dự án Diễn đàn về an ninh châu Á - Thái Bình Dương

tại Ủy ban quốc gia về chính sách đối ngoại của Mỹ ở New York cũng cho rằng nếu mối quan hệ giữa Tokyo và Seoul trở nên tồi tệ hơn có thể gây ra những tác động chiến lược lâu dài ở châu Á.

Việc Seoul đe dọa chấm dứt hiệp ước chia sẻ thông tin quân sự với Tokyo là một động thái sẽ làm suy yếu sự hợp tác ba bên với Washington và làm giảm sự hiện diện của Mỹ trong khu vực. Thời điểm hiện nay cần có sự phối hợp ba bên tốt hơn để đảm bảo rằng Mỹ và các đối tác khu vực có thể cân bằng sức mạnh ngày càng tăng của Trung Quốc, cũng như ngăn chặn hành vi khiêu khích của Triều Tiên.

Ông Young-Key Kim-Renaud, giáo sư danh dự tại Đại học George Washington, chỉ trích "Tổng thống Trump vì đã gần gũi hơn với Triều Tiên, cho rằng thật đáng tiếc khi Mỹ dường như gần bó với Triều Tiên hơn là cố gắng khuyến khích và giúp đỡ Nhật Bản và Hàn Quốc hàn gắn mối quan hệ. Trong quá trình này, ảnh hưởng của Mỹ trong khu vực sẽ bị giảm đi rất nhiều. Nói một cách đơn giản hai nước là đồng minh đều quan trọng như nhau và vấn đề được hai nước tự giải quyết khiến Mỹ trông yếu đuối và vô trách nhiệm".

Dù muốn hai đồng minh Nhật - Hàn giải quyết bất đồng và tăng cường hợp tác ba bên, song đến nay Mỹ vẫn chưa thể hiện nhiều vai trò trung gian hòa giải và vẫn giữ vai trò trung lập trong các vấn đề lịch sử và lãnh thổ nhạy cảm giữa hai nước.

Mỹ không thể khoanh tay đứng nhìn vì hệ lụy của cuộc xung đột Nhật - Hàn liên quan đến các vấn đề quan trọng như: quan hệ đồng minh song phương, hợp tác ba bên Nhật - Hàn - Mỹ (Thỏa thuận chia sẻ thông tin ba bên TISA), Thỏa thuận chia sẻ thông tin quân sự chung (GSOMIA), kiểm chế Trung Quốc, phi hạt nhân hóa Triều Tiên, những vấn đề lịch sử và lãnh thổ trong bối cảnh mới, kiểm soát xuất khẩu (Danh sách trắng), tranh thủ phiếu tín nhiệm, lợi ích nhóm ở mỗi nước,...

Liệu nhà lãnh đạo Mỹ có thể thuyết phục được Hàn Quốc và Nhật Bản nói chuyện trở lại với nhau và ra khỏi cuộc khủng hoảng sâu sắc hay không, khi mà sứ mệnh hòa giải của Ngoại trưởng Mike Pompeo và Bộ trưởng Quốc phòng Mark Esper đều không mang lại kết quả. Dù Thủ tướng Nhật Bản Abe đã khẳng định sẽ không để những căng thẳng hiện nay ảnh hưởng đến hợp tác Mỹ - Nhật - Hàn, song rõ ràng những xung đột liên tiếp trong quan hệ Hàn Quốc và Nhật Bản cũng khiến Mỹ khó có thể làm ngơ.

Trong bối cảnh khu vực hiện nay, vai trò trọng tài của Mỹ là rất quan trọng, song cũng không hề dễ dàng bởi vấn đề liên quan đến lịch sử, nhưng với một quy mô khác, một bối cảnh khác. Cả Hàn Quốc và Nhật Bản đều có những tính toán riêng và sẽ không dễ dàng nhượng bộ. Nước Mỹ có thể can thiệp và yêu cầu hai bên phải xuống nước, nhưng chắc chắn sẽ tránh can dự vào cuộc tranh cãi. Xác suất Mỹ bước vào

làm trung gian hòa giải tích cực là rất thấp. Lá bài vẫn nằm trong tay chính người Nhật Bản và Hàn Quốc.

Việc tranh chấp cũng sẽ làm tổn hại đến sự hợp tác cần thiết từ Hàn Quốc và Nhật Bản để đạt được một thỏa thuận với Triều Tiên về phi hạt nhân hóa - một trong những ưu tiên hàng đầu trong chính sách ngoại giao của Tổng thống Trump. Ông Trump sẽ cảm thấy có nghĩa vụ để ra mặt bởi Mỹ không thể để tranh chấp thương mại giữa hai quốc gia đồng minh của mình trở nên mất kiểm soát. Theo giáo sư Yoon Sung-suk, Đại học Quốc gia Chonnam, về trung và dài hạn, Hàn Quốc cùng Nhật Bản sẽ không thấy con đường nào khác ngoài việc đạt được thỏa hiệp với Mỹ là trung gian.

Quốc hội Mỹ đã bày tỏ sự ủng hộ của lưỡng đảng đối với tầm quan trọng và sức sống của mối quan hệ ba bên của Mỹ với Nhật Bản và Hàn Quốc. Hạ viện và Thượng viện đã thông qua nghị quyết của nhau và đều khẳng định: Sự cần thiết phải hợp tác ba bên trong việc theo đuổi lợi ích chung; Khi Mỹ, Nhật Bản và Hàn Quốc hợp tác sẽ tăng cường an ninh cho cả ba nước, khu vực châu Á - Thái Bình Dương và thế giới; Mối quan hệ ba bên được chia sẻ từ lâu là rất cần thiết để đảm bảo sự ổn định khu vực ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương và là một thành phần quan trọng trong việc mở ra ngoại giao hiện tại với Triều Tiên; Mối quan hệ giữa Hoa Kỳ, Hàn Quốc và Nhật Bản tạo thành nền tảng của hòa bình và ổn định ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương.

Bộ Ngoại giao Mỹ cũng đã cam kết tăng cường quan hệ với cả Hàn Quốc và Nhật Bản. Phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Mỹ Morgan Ortagus nói rằng: "Nhật Bản và Hàn Quốc tất nhiên không chỉ là bạn bè, họ còn là đồng minh", vì vậy Mỹ sẽ làm mọi cách có thể để tăng cường các mối quan hệ song phương và giữa ba nước, cả công khai và trong hậu trường. Mỹ rõ ràng đang có lập trường thận trọng đối với cuộc tranh cãi thương mại này vì họ nhận thức rõ những gì đằng sau sự căng thẳng leo thang giữa hai đồng minh của mình. Tuy nhiên, tranh chấp kéo dài sẽ không có lợi cho bất kỳ bên nào trong ba nước này. Bộ Ngoại giao Mỹ cũng đưa ra một tuyên bố lưu ý tầm quan trọng của hợp tác ba bên Mỹ - Nhật Bản - Hàn Quốc và đồng ý tiếp tục hợp tác chặt chẽ để giải quyết các thách thức chung trong khu vực.

Giới chức Mỹ cũng cam kết sẽ xem xét khả năng đóng "vai trò thích hợp" trong việc làm giảm căng thẳng giữa Hàn Quốc và Nhật Bản, trong bối cảnh Seoul đang tìm kiếm vai trò trung gian hòa giải của Washington nhằm đảo ngược quyết định của Tokyo siết chặt quy định xuất khẩu vật liệu công nghệ cao sang Hàn Quốc.

Bộ Ngoại giao Mỹ đã tái khẳng định lập trường cần thiết phải có sự hợp tác ba bên Hàn - Mỹ - Nhật, đồng thời sẽ tìm mọi phương án để củng cố quan hệ hợp tác giữa ba nước. Điều này được cho là Mỹ nhấn mạnh vai trò của mình trong việc giải quyết mâu thuẫn Hàn - Nhật.

Cả ba nước đều đang chia sẻ tình hình và những thách thức chung trong khu vực, cũng như khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương và toàn thế giới. Theo Ngoại trưởng Mike Pompeo, ông có kế hoạch tổ chức các cuộc gặp riêng rẽ với những người đồng cấp Nhật Bản Taro Kono và Hàn Quốc Kang Kyung-wha bên lề Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN tại Bangkok. Sau đó sẽ có cuộc hội đàm chung của ba bên.

Mặc dù, cả Tổng thống Mỹ Donald Trump và Cố vấn An ninh Quốc gia Mỹ John Bolton đã từng tuyên bố, Washington sẽ giữ vai trò trung lập và muốn hai nước tự giải quyết bất đồng. Tuy nhiên, ngày 19/7/2019, sau một quãng thời gian im hơi lặng tiếng và được cho là không muốn đảm nhận vai trò trung gian, Tổng thống Donald Trump đã bất ngờ lên tiếng đề nghị để Mỹ giúp đỡ giảm bớt căng thẳng trong tranh chấp chính trị và kinh tế giữa hai đồng minh lớn nhất của Mỹ ở châu Á, nơi đe dọa nguồn cung chip nhớ và điện thoại thông minh toàn cầu. Tại Washington, Tổng thống Mỹ Donald Trump nói với các phóng viên rằng chính Tổng thống Hàn Quốc Moon Jae-in đã hỏi ông có thể tham gia dưới vai trò trung gian hòa giải giữa Hàn Quốc và Nhật Bản hay không. Phát ngôn viên của Tổng thống Moon cũng đã xác nhận việc chính quyền Hàn Quốc yêu cầu Tổng thống Trump giúp đỡ trong cuộc gặp với Tổng thống Mỹ ở Seoul vào ngày 30/6/2019.

Phía Mỹ muốn giải quyết xung đột giữa hai bên nhưng cũng tránh đánh giá về hành động của Nhật Bản. Washington chỉ khẳng định một điều rằng, cả Nhật Bản và Hàn Quốc là “cực kỳ quan trọng” đối với khu vực và trong chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương của Mỹ. Tình huống bất ngờ tại khu vực Đông Bắc Á đang là một vấn đề khiến ông Donald Trump phải tính toán và tìm cách giải quyết trong bối cảnh xung đột thương mại với Trung Quốc vẫn đang tiềm ẩn nhiều nguy cơ leo thang trở lại, nhất là nếu Bắc Kinh lấy lại được lợi thế và cuộc bầu cử Mỹ 2020 đang đến gần.

Đối với mối quan hệ an ninh, vụ thử tên lửa đạn đạo phóng từ tàu ngầm của Triều Tiên gần đây là lý do để Hoa Kỳ triệu tập một nhóm làm việc khẩn cấp và nhấn mạnh tầm quan trọng của việc phối hợp và chia sẻ thông tin tình báo hiệu quả. Đây là một thời điểm cho sự can thiệp cấp cao của Hoa Kỳ vì lợi ích an ninh quốc gia quan trọng của mình. GSOMIA cho phép chia sẻ thông tin tình báo liên mạch hơn về các hoạt động của Triều Tiên và sau khi chấm dứt, sẽ rất khó để khôi phục. Để tránh mất mặt, Hàn Quốc chỉ cần tạm hoãn việc rút khỏi GSOMIA. Tổng thống Moon có thể giải quyết bất kỳ sự không hài lòng trong nước nào với việc tạm hoãn như vậy bằng cách đổ lỗi cho việc bắt buộc phải ở gần Washington khi các cuộc đàm phán với Triều Tiên đạt đến giai đoạn quan trọng.

Tóm lại, để tháo gỡ các vấn đề cốt lõi của cuộc khủng hoảng hiện tại trong quan hệ Nhật - Hàn đòi hỏi một cách tiếp cận toàn diện. Seoul và Tokyo có thể thích xử lý các vấn đề lịch sử, kinh tế và an ninh của họ một cách độc lập, nhưng tiến bộ khó có thể đạt được nếu thiếu niềm tin và thấu hiểu lẫn nhau. Với niềm tin lẫn nhau bị tổn hại nặng nề, sự can thiệp của bên thứ ba như Hoa Kỳ là điều bắt buộc nếu hai nước lảng giềng “ghè lạnh” cần khôi phục lại sự hòa hợp. Theo truyền thống, cả Hàn Quốc và Nhật Bản đã tin tưởng Hoa Kỳ hơn là họ đã tin tưởng lẫn nhau. Niềm tin đó đã cho phép họ làm việc cùng nhau theo những cách không thể có được. Cho dù hiện tại niềm tin vào Hoa Kỳ có đủ để cho phép Seoul và Tokyo khắc phục sự khác biệt của họ hay không vẫn là một câu hỏi mở, nhưng không có nghi ngờ gì rằng Hoa Kỳ cần phải cố gắng hơn nữa ■

Tài liệu tham khảo:

1. "Quan hệ đồng minh Hàn-Mỹ là nền tảng của ngoại giao Hàn Quốc", http://world.kbs.co.kr/service/news_view.htm?lang=v&Seq_Code=34932/
2. Frank Jannuzi (9/10/2019), *Out of Tune: Japan-ROK Tension and U.S. Interests in Northeast Asia*, <https://www.nbr.org/publication/out-of-tune-japan-rok-tension-and-u-s-interests-in-northeast-asia/>
3. Patrick G. Buchan and Benjamin Rimland (23/7/2019), *Only the United States Can Pull Japan and Korea Back from the Brink*, <https://www.csis.org/analysis/only-united-states-can-pull-japan-and-korea-back-brink>
4. William Gallo (17/7/2019), *US Expands Mediating Role in South Korea - Japan Dispute*, <https://www.voanews.com/east-asia-pacific/us-expands-mediating-role-south-korea-japan-dispute>

5. Paul Nadeau (11/10/2019), *The U.S. should let Japan and South Korea fix their own dispute*, <https://www.tokyoreview.net/2019/10/us-japan-south-korea-fix-own-dispute/>
6. Hyung-Jin Kim (17/7/2019), *US wants role in efforts to settle South Korea - Japan dispute*, <https://apnews.com/c47d4005580543fe962d8c3d7a9fea41>
7. Ban Dự báo Kinh tế Ngành và Doanh nghiệp, NCIF, <http://ncif.gov.vn/Pages/NewsDetail.aspx?newid=21566>
8. The Organization of World Peace (18 July 2019), *Trade War Between Japan And South Korea*, Retrieved 27 August 2019.
9. Washington Post (29 November 2018), *S. Korea court orders Japan's Mitsubishi to pay compensation for wartime labor*, Retrieved 30 November 2018.
10. Reuters (1 July 2019), *Japan to tighten export rules for high-tech materials to South Korea. media.*
11. Yonhap (10 August 2019), *(3rd LD) Trump says S. Korea - Japan row puts U.S. in 'very bad' position.*
12. Fujikawa, Megumi (2 September 2019), *US China Trade War Takes Tool on South Korea and Japan*, Retrieved 17 September 2019
3. Hiệp ước chia sẻ thông tin tình báo chung (GSOMIA) là một thỏa thuận được ký kết vào tháng 11/2016 giữa Hàn Quốc và Nhật Bản để chia sẻ thông tin nhạy cảm về các mối đe dọa từ Triều Tiên. Theo Điều 21 của thỏa thuận, GSOMIA sẽ tự động được gia hạn trong một năm trừ khi một trong hai quốc gia công bố thông báo chấm dứt 90 ngày trước khi gia hạn thỏa thuận.
4. Hiệp định giải quyết yêu sách mà Nhật Bản và Hàn Quốc ký kết năm 1965. Với thỏa thuận này, hai nước nhất trí việc Nhật Bản sẽ cung cấp cho Hàn Quốc 300 triệu USD viện trợ không hoàn lại, 200 triệu USD viện trợ hoàn lại và khoản tín dụng thương mại trị giá 300 triệu USD để giải quyết một lần vấn đề bồi thường cho người bị hại Hàn Quốc trong Chiến tranh thế giới thứ hai. Chính phủ Hàn Quốc phải từ bỏ quyền đòi bồi thường, chấp nhận hợp tác kinh tế.
5. Tùy Phong, [doanhnhansaigon.vn, http://tapchi.taichinh.vn/taichinh-quoc-te/shinzo-abe-hay-chuan-bi-tinh-than-cho-5-nam-quan-he-nhat-han-do-ng-bang-314275.html](http://tapchi.taichinh.vn/taichinh-quoc-te/shinzo-abe-hay-chuan-bi-tinh-than-cho-5-nam-quan-he-nhat-han-do-ng-bang-314275.html)
6. Mạnh Hùng (Trưởng CQTT TTXVN tại Hàn Quốc, 14/08/2019), *Căng thẳng Nhật-Hàn bắt nguồn từ đâu?* <https://bnews.vn/cang-thang-nhat-han-bat-nguon-tu-dau-/131050.html>
7. Hồng Ngọc (18/07/2019), *Quan hệ "mối hở, răng lạnh" giữa Hàn Quốc và Nhật Bản*, <http://www.bienphong.com.vn/quan-he-moi-ho-rang-lanh-giua-han-quoc-va-nhat-ban/>

Chú thích:

1. "Danh sách trắng" của Nhật Bản bao gồm 27 quốc gia không cần qua các thủ tục kiểm tra nghiêm ngặt của Tokyo khi nhập khẩu từ Nhật Bản hơn 1.120 mặt hàng chiến lược có thể được sử dụng cho mục đích quân sự. Đối với những quốc gia không thuộc danh sách này, Bộ Kinh tế Thương mại và Công nghiệp (METI) sẽ xem xét phê duyệt từng lô hàng trước khi xuất khẩu. Hàn Quốc được đưa vào danh sách này từ năm 2004.
2. Đài truyền hình Việt Nam VTV (12/8/2019). *Hàn Quốc loại Nhật Bản khỏi danh sách đối tác thương mại tin cậy*, Báo điện tử.
8. Vào thời điểm đó, Yanai Shunji, Vụ trưởng Vụ Điều ước Bộ Ngoại giao Nhật Bản, khi được hỏi tại Nghị viện Nhật Bản rằng công dân Nhật Bản có thể nộp đơn đòi tài sản mà người này để lại tại một khu vực ở nước ngoài là thuộc địa của Nhật Bản trước đây hay không, quan chức này đã trả lời là có. Quan chức này còn nói thêm rằng những gì đã chấm dứt là quyền của quốc gia bảo vệ công dân của mình và ông ủng hộ quyền của người dân Nhật Bản đòi tài sản mà họ để lại ở nước ngoài trong thời kỳ Nhật Bản đô hộ.